

SIGLE ȘI BIBLIOGRAFIE

1. Ediții ale *Bibliei*

- Die Bibel, oder die ganze Heilige Schrift des altern und neuen Testaments. Nach der deutschen Uebersetzung Martin Luthers*, Stuttgart, 1970
 B.Hebr. = *Biblia Hebraica* ex recensione Aug. Hahnii cum Vulgata interpretatione Latine, 1 *Genesis - II Regum*, Lipsiae, MDCCCLXVIII
 B.Jer. = *La Bible de Jérusalem* traduite des textes originaux (...) par B. et L. Hurault, J. Van Der Meersch, Paris, 1994
 B.magh. = *Biblia* (...), Budapest, 1976
 B.Ort. = *Biblia* (...), București, 1968
 B.Osb = *Biblia sacra iuxta Vulgatam versionem* (...), Stuttgart, 1975
 Lagarde = *Librorum Veteris Testamenti canonicorum*, pars prior, graece, Pauli de Lagarde (...) Gottingae, 1883
 N.T. = *Novum Testamentum* graece (...) Eberhard Nestle, Stuttgart, 1923
 N.T. Cath. = *Noul Testament*, tradus și adnotat de Pr. Dr. Emil Pascal, Paris, 1975
 N.T. engl. = *The New English Bible New Testament*, Oxford, Cambridge, 1961
Sainte Bible contenant l' Ancien et Nouveau Testament avec une traduction française en forme de paraphrase, par le R.P de Carrières, et les commentaires de Menochius, tome premier, Lille, 1843
 Segond = *La Sainte Bible* traduite sur les originaux hébreu et grec par Louis Segond, avec les parallèles chaînes de références, notes explicatives et commentaires de C.I. Scofield, Paris, 1989
Septuaginta. Id est Vetus Testamentum Graece iuxta 70 interpretes (...), *Leges et historiae*, Stuttgart, 1935
Vulgata = Novum Testamentum Graece et Latine. Textum graecum post E. Nestle et E. Nestle (...), Stuttgart, 1984 (pentru V.T. sigla a fost utilizată pentru *Biblia sacra secundum Vulgatam clementinam* (...), Ratisbonae, 1922)
 N.T.engl. = *Greek-English New Testament*, Greek text Novum Testamentum Graece, in the tradition of Eberhard Nestle and Erwin Nestle, edited by Barbara and Kurt Aland (...), Stuttgart, 1994

2. Reviste de specialitate

- AA = „Analele Academiei Române”, București, 1880 ș.u.
 ALIL = „Anuarul de lingvistică și istorie literară”, Iași, 1966 ș.u.
 AUI = „Analele Științifice ale Universității «Al.I. Cuza» din Iași”, sect. III, 1957 ș.u.
 AUT = „Analele Universității din Timișoara”, seria Științe filologice, 1963 ș.u.
 BIFR = „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»”, Iași, 1934-1945
 DR = „Dacoromania”, Buletinul Muzeului Limbii române, Cluj, 1920-1949
 GS = „Grai și suflet”, revista Institutului de Filologie și Folclor, București, 1923-1937
 LR = „Limba română”, București, 1955 ș.u.
 PLG = „Probleme de lingvistică generală”, București, 1959 ș.u.
 RRL = „Revue roumaine de linguistique”, București, 1956 ș.u.
 RS = „Romanoslavica”, București, 1958 ș.u.
 SCL = „Studii și cercetări lingvistice”, București, 1955 ș.u.

3. Dicționare și lucrări teoretice

- Arvinte V., *Normele limbii literare în Biblia de la București (1688)*, în *Biblia 1688*, Iași, 2001, vol. I, p. I-CLXXXIV
 Arvinte V., *Studiu lingvistic asupra cărții a doua (Ieșirea) din Biblia de la București (1688), în comparație cu ms. 45 și cu ms. 4389*, în MLD II, p. 1-51
 Arvinte V., *Studiu lingvistic asupra primei cărți (Facerea) din Biblia de la București (1688), în comparație cu ms. 45 și cu ms. 4389*, în MLD I, p. 47-119
 Arvinte V., *Român, românesc, România. Studiu filologic*, Bacău, 2004
 Baczek L., *Manuel ou Cours de l'Écriture Sainte, Nouveau Testament*, Paris, 1886-1888
 Bailly = A. Bailly, *Dictionnaire Grec-Français*, édition revue par L. Séchan et P. Chantraine, Paris, 1996
 Barr J., *The typology of literalism in ancient biblical translations*, Göttingen, 1979 (extras)
 Bensew J.L., *Ozar heschoroschim hebräisch-deutsches & deutsch-hebräisches Wörterbuch über das alte Testament*, Wien, 1864
 Bogdan I., *Scrieri alese*, prefață de Emil Petrovici, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de G. Mihăilă, București, 1968
 Brown F. et alii, *A hebrew and english lexicon of the Id Testament*, with an appendix containing the biblical aramic. Based on the lexicon of William Gesenius as translated by Edward Robinson, Boston, 1906
 CADE = I.-Aurel Candrea, Gheorghe Adamescu, *Dicționar enciclopedic ilustrat*, București, 1931
 Cazacu B., *Despre dinamica limitelor dialectale*, în FD, V (1963), p. 27-39
 Cazacu B., *Studii de dialectologie română*, București, 1966
 CDDE = I.A. Candrea, Ovid Densusianu, *Dicționarul etimologic al limbii române. Elementele latine*, București, 1914
 Chantraine = Pierre Chantraine, *Dictionnaire étymologique de la langue grecque. Histoire des mots*, Paris, 1983
 Cornișescu E., Abrudan D., *Limba ebraică biblică*, București, 1996

- Costinescu Mariana, *Biblia lui Luther, unul din izvoarele Apostolului coresian*, în LR XXIV 1980, p. 127-138
- Cruchet N., *Histoire de la Sainte Bible. Ancien et Nouveau Testament*, Tours, 1891
- DA = *Dicționarul limbii române*, București, 1913–1949
- Dauzat A., *La géographie linguistique*, Paris, 1922
- Dauzat A., *Les patois. Évolution, classification, étude*, Paris, 1927
- DEF = A. Dauzat et alii, *Nouveau dictionnaire étymologique et historique*, Paris, 1977
- Densusianu O., *Istoria limbii române*, ediție de J. Byck, București, 1961, vol. I-II
- DER = Alejandro Cioranescu, *Diccionario Etimológico Rumano Laguna*, 1958
- Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române (1374-1600)* (redactor responsabil Gh. Bolocan), București, 1981
- Diculescu C., *Originile limbii române. Studii critice — Rezultate nouă*, în AA, XXIX (1906-1907), p. 513-673
- DÎLRLRV = Gheorghe Chivu, Emanuela Buză, Alexandra Roman Moraru, *Dicționarul împrumuturilor latino-romance în limba română veche (1421-1760)*, București, 1992
- Djamo-Diaconiță Lucia, *Construcții prepoziționale slave calchiate în limba română (în documente de cancelarie din Țara Românească, secolul al XVI-lea)*, în SCL, XXIV (1973), p. 389-406
- DLR = *Dicționarul limbii române*, serie nouă, București, 1965 ș. u.
- DLRLV = Mariana Costinescu, Magdalena Georgescu, Florentina Zgraon, *Dicționarul limbii române literare vechi (1640–1780) Termeni regionali*, București, 1987
- DLRV = G. Mihăilă, *Dicționar al limbii române vechi (sfârșitul sec. X -începutul sec. XVI)*, București, 1974
- Douglas, J.D. et alii, *The New Bible Dictionary*, London, 1962
- Drăganu N., *Istoria sintaxei*, București, 1945
- Ernout-Meillet = A. Ernout, A Meillet, *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots*, Paris, 1932
- EWUR = Lajos Tamás, *Etymologisch-historisches Wörterbuch der ungarischen Elemente im rumänischen*, Budapest, 1966
- Ferrière E., *Paganisme de Hébreux jusqu'à la captivité de Babylone*, Paris, 1884
- Frâncu C., *Formarea și dezvoltarea timpurilor verbale supra-compuse în limba română: mai mult ca perfectul condițional, mai mult ca perfectul conjunctiv, viitorul III*, în ALIL, XXIX (1984), p. 23-62
- Frâncu C., *Geneza limbii și a poporului român*, Iași, 1999
- Frâncu C., *Limba Cazaniei lui Varlaam în comparație cu limba celorlalte cazanii din secolele al XVII-lea — al XVIII-lea*, SLLF, III (1974), p. 47-80
- Fuerst J., *Hebräisches und chaldäisches Schulwörterbuch über das Alte Testament*, Leipzig, 1897
- Gafton Al., *Evoluția limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea*, Iași, 2001
- Gesenius W., *Geschichte der hebräischen Sprache und Schrift*, Leipzig, 1815
- Gesenius W., *Hebräisches und chaldäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*, von ~, Leipzig, 1825
- Gheție I., Alexandru Mareș, *Graururile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, București, 1974
- Gheție I., *Baza dialectală a românei literare*, București, 1975
- Gheție Ion, Mareș Alexandru, *Originile scrisului în limba română*, București, 1985
- Istoria limbii române literare Epoca veche (1532–1780)*, de Gheorghe Chivu, Mariana Costinescu, Constantin Frâncu, Ion Gheție, Alexandra Roman Moraru și Mirela Teodorescu, coordonator Ion Gheție, București, 1997
- Ivănescu G., *Istoria limbii române*, Iași, 1980
- Ivănescu G., *Problemele capitale ale vechii române literare*, în BIFR, XI-XII (1944-1945), p. 1-412
- Ivănescu G., *Storia delle parlate popolari e storia delle lingue letterarie*, în „Philologica”, II, 1972, p. 5-25
- Ivănescu G., *Studii de istoria limbii române literare*, ediție îngrijită și postfață de Al. Andriescu, Iași, 1989
- Kiraly F., *Contacte lingvistice*, Timișoara, 1990
- LEW = A. Walde, J.B. Hoffmann, *Lateinisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg
- Lexicon linguae palaeoslovenicae*, J. Kurz (red.), Praga, 1958-1977
- Leopold E.F., *Lexicon hebraicum et chaldaicum in libros Veteris testamenti ordine etymologico compositum in usus scholarum*, Lipsiae, 1910
- Liddell & Scott = *A Greek-English Lexicon* compiled by Henry George Liddell and Robert Scott, revised and augmented throughout by sir Henry Stuart Jones, with the assistance of Roderick Mckenzie (...) Oxford, 1996
- Meillet Antoine, *Etudes sur l'étymologie et le vocabulaire du vieux slave*, vol. I, II, Paris 1902-1905
- Meillet Antoine, *Le slave commun*, Paris, 1934
- Meillet, A., *Etudes sur l'étymologie et le vocabulaire du vieux slave*, Paris, 1961
- Miklosich = Fr. Miklosich, *Lexicon palaeoslovenicum-graeco-latinum*, emendatum et auctum, Vindobonae, 1862-1865
- Millardet G., *Linguistique et dialectologie romanes: problèmes et méthodes*, Montpellier, Paris, 1923
- Millord A.R., *La Bible devant notre ère. Le témoignage de l'archéologie.*, Laussane, 1983
- Munteanu Ștefan, Țara Vasile, *Istoria limbii române literare. Privire generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
- Nestorescu Virgil, *Elemente de frazeologie românească veche în documente slavo-române*, în SCL, XXXI (1980) p. 253-256
- Niederle, L., *Manuel de l'antiquité slave*, Paris, 1927
- Olteanu Pandeles (coord.), *Slava veche și slavona românească*, București, 1975

- Olteanu Pandelescu, *Contribuții la studiul elementelor slave din cele mai vechi traduceri românești*, în LL, VIII (1964), p. 67-97
- Pascu Ștefan, *Istoria literaturii și limbii române din secolul XVI*, București, 1921
- Petrovici E., *Studii de dialectologie și toponimie*, Editura Academiei, București, 1970
- PEW = Sextil Pușcariu, *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I. Lateinisches Element*, Heidelberg, 1905
- Philippide A., *Originea Românilor*, Iași, vol. I 1925, vol. II 1927
- Philippide A., *Principii de istorie a limbii*, în Alexandru Philippide, *Opere alese*, ediție îngrijită de Gheorghe Ivănescu și Carmen Gabriela Pamfil, București, 1984
- Pușcariu S., *Études de linguistique roumaine*, Cluj-București, 1973
- Reguș Aspazia, *Genitiv-dativul feminin românesc în documentele istorice slavo-române (sec. XV-XVI)*, în SCL, XXX (1979), p. 427-432
- Scriban = August Scriban, *Dicționarul limbii românești*, Iași, 1939
- Simenschy Theofil *Gramatica limbii grecești, partea I-a: Fonetica și Morfologia*, București, 1935
- Todoran Romulus, *Cu privire la repartitia graiurilor dacoromâne*, în LR, V, (1956), p. 38-50
- TRDW = H. Tiktin, *Rumänisch-Deutsches Wörterbuch*, Wiesbaden, 1985 (cu etimologii revăzute de Vasile Arvinte)
- Turdeanu É., *Apocryphes slaves et roumains de l'Ancien Testament*, Leiden, 1981
- Ursu, N.A., *Contribuții la Istoria culturii românești în secolul al XVII-lea Studii filologice*, Iași, 2003
- Ursu, N.A., *Împrumutul lexical în procesul modernizării limbii române literare (1760-1860) I Studiu lingvistic și de istorie culturală*, Iași, 2004
- Verdiani C., *Manuale di slavo antico*, Roma 1956
- Vigouroux F., *Les Livres saints et la Critique rationaliste*, Paris, 1885-1998
- Vigouroux F., *Manuel ou Cours de l'Écriture Sainte, Ancien Testament*, Paris, 1888-1889
- Wegener G.S., *6000 years of the Bible*, New York, 1963
- Zacordoneț Alexandru, *Curs de limba slavă veche*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1962

4. Ediții de texte

- AI = *Apostolul Iorga*, în Nicolae Iorga, *Câteva documente de cea mai veche limbă românească. (Sec. al XV-lea și al XVI-lea)*, în AA XXVIII (1905-1906), p. 99-115
- BB = *Biblia (...)*, București, 1688
- BB 2001-2002 = *Biblia 1688*, ediție întocmită de V. Arvinte, I. Caproșu, Al. Gafton, Laura Manea, N.A. Ursu, 2. vol., Iași, 2001, 2002
- BBMLD = *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, vol. I *Genesis*, Iași, 1988, vol. II *Exodus*, Iași, 1991, vol. III *Leviticus*, Iași, 1993, vol. IV *Numerii*, Iași, 1995, vol. V *Deuteronomium*, Iași, 1997
- Bogdan, D.P., *Glosarul cuvintelor românești din documentele slavo-române*, București, 1946
- CB = *Codicele Bratul*, ediție de text de Al. Gafton, Iași, 2003
- CCi = Coresi, *Carte cu învățătură* (1581), publicată de Sextil Pușcariu și Alexie Procopovici, vol. I, textul, București, 1914
- Coresi, *Tetraevanghelul tipărit de Coresi. Brașov, 1560–1561, comparat cu Evangheliarul lui Radu de la Mănăstirea*, ediție alcătuită de Florica Dimitrescu, București, 1963
- CP = *Texte de limbă din secolul XVI* reproduse în facsimile îngrijite de I. Bianu, membru al Academiei Române. IV. *Lucrul Apostolesc. Apostolul tipărit de diaconul Coresi la Brașov în anul 1563*, București, 1930
- CPLR, *Al.*, = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, VI, *Alexie, omul lui Dumnezeu*, studiu filologic (...) de Maria Stanciu-Istrate, *Lemnul crucii*, studiu filologic (...) de Emanuela Timotin, *Disputa lui Isus cu Satana*, studiu filologic (...) de Liliana Agache, București, 2001
- CPLR *Arch.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, II, *Fiziologul*, studiu filologic (...) de V. Guruianu, *Archirie și Anadan*, studiu filologic (...) de Magdalena Georgescu, București, 1997
- CPLR, *Blajini.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, III, *Călătoria lui Zosim la blajini*, studiu filologic (...) de Maria Stanciu-Istrate, *Bertoldo*, studiu filologic (...) de Magdalena Georgescu, București, 1999
- CPLR, *Disputa.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, VI, *Alexie, omul lui Dumnezeu*, studiu filologic (...) de Maria Stanciu-Istrate, *Lemnul crucii*, studiu filologic (...) de Emanuela Timotin, *Disputa lui Isus cu Satana*, studiu filologic (...) de Liliana Agache, București, 2001
- CPLR *Fiz.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, II, *Fiziologul*, studiu filologic (...) de V. Guruianu, *Archirie și Anadan*, studiu filologic (...) de Magdalena Georgescu, București, 1997
- CPLR *Fl.d.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, I, *Floarea darurilor*, text stabilit (...) de Alexandra Moraru, *Sindipa*, text stabilit (...) de Magdalena Georgescu, București, 1996
- CPLR, *Lemnul.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, VI, *Alexie, omul lui Dumnezeu*, studiu filologic (...) de Maria Stanciu-Istrate, *Lemnul crucii*, studiu filologic (...) de Emanuela Timotin, *Disputa lui Isus cu Satana*, studiu filologic (...) de Liliana Agache, București, 2001
- CPLR, *Mamer.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, VIII, *Cărți populare de prevestire. Cele douăsprezece vise în tâlcuirea lui Mamer. Învățătură despre vremea de apoi a prorocului Isaia*, studii monografice, ediție și glose de Al. Mareș, București, 2003

- CPLR, *Palia*, = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, IV, *Palia istorică*, studiu filologic (...) de Alexandra Moraru și Mihai Moraru, București, 2001
- CPLR *Sind.* = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, I, *Floarea darurilor*, text stabilit (...) de Alexandra Moraru, *Sindipa*, text stabilit (...) de Magdalena Georgescu, București, 1996
- Cronicari munteni*, ediție îngrijită de Mihail Gregorian, vol. II, București, 1961
- CS = *Codex Sturdzanus*, Studiu filologic, studiu lingvistic, ediție de text și indice de cuvinte de Gh. Chivu, București, 1993
- CV = *Codicele Voronețean*, ediție critică, studiu filologic și studiu lingvistic de Mariana Costinescu, București, 1981
- DÎ = *Documente și însemnări românești din secolul al XVI-lea*, text stabilit și indice de Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniță, Alexandru Mareș și Alexandra Roman-Moraru, Introducere de Alexandru Mareș, București, 1979
- DOI = *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, volumul I, acte interne (1408-1660), editate de Ioan Caproșu și Petronel Zahariuc, Iași, 1999
- Dosoftei, *Dumnezeiasca liturghie*, 1679, ediție critică de N.A. Ursu, Iași, 1980
- Dosoftei, *Psaltirea în versuri 1673*, ediție critică de N.A. Ursu, Iași, 1974
- DRB = *Documente românești* reproduse după originale sau după fotografiile sub supravegherea bibliotecarului Academiei Române Ioan Bianu, partea 1, epoca dinainte de Mateiu Basarab (1632) și Vasile Lupu (1634), tomul I fasc. 1-2, București, 1907
- DRH V = *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. V (1551-1565), volum întocmit de Damaschin Mioc și Marieta Adam Chiper, București, 1983
- DRH VI = *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, vol. VI (1566-1570), volum întocmit de Ștefan Ștefănescu și Olimpia Diaconescu, București, 1985
- DRH XIX = *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*, vol. XIX (1626-1628), volum întocmit de Haralambie Chirca, București, 1969
- DRH XXI = *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*, vol. XXI (1632-1633), volum întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, București, 1971
- DRH XXII = *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*, vol. XXII (1634), volum întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, București, 1974
- DRH XXVI = *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*, vol. XXVI (1641-1642), volum întocmit de I. Caproșu, București, 2003
- EV.SIB = *Evangheliarul slavo-român de la Sibiu 1551-1553*, studiu introductiv filologic de academicianul Emil Petrovici, studiu introductiv istoric de L. Deméni, București, 1971
- GN = *Graiul nostru*, culegere de I.A. Candrea, O. Densusianu, Th. Sperantia, vol. I, București, 1906
- Hasdeu Bogdan Petriceicu, *Cuvente den bătrâni*, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de G. Mihăilă, I-III, București, 1983-1984
- IZ¹ = *Ispisoace și zapise* (documente slavo-române), publicate de Gh. Ghibănescu, vol. II, partea I (1631-1641), Iași, 1909
- IZ² = *Ispisoace și zapise* (documente slavo-române), publicate de Gh. Ghibănescu, vol. II, partea II (1641-1651), Iași, 1910
- LEGI = *Legi vechi românești și izvoarele lor*, vol. I, *Pravila Moldovei din vremea lui Vasile Lupu însoțită de izvoarele sale, de varianta muntenească intrupată în Îndreptarea legii lui Mateiu Basarab*, Longinescu M.S., București, 1912
- LEGI Mold. = *Carte românească de învățătură 1646*, ediție critică, (coord. Andrei Rădulescu), București, 1961
- LEGI Munt. = *Îndreptarea legii 1652*, ediție coordonată de Andrei Rădulescu, București, 1962
- LIT.COR. = *Liturghierul lui Coresi*, text stabilit, studiu introductiv și indice de Alexandru Mareș, București, 1969
- Ieud* = *Manuscrisul de la Ieud*, text stabilit, studiu filologic, studiu de limbă, indice de Mirela Teodorescu și Ion Gheție, București, 1977
- MC = Miron Costin, *Opere*, ediție critică (...) de P.P. Panaitescu, 1958
- MOXA = Mihaile Moxa, *Cronica universală*, ediție critică însoțită de izvoare, studiu introductiv, note și indici de G. Mihăilă, București, 1989
- NTB = *Noul Testament*, tipărit pentru prima dată în limba română la 1648 de către Simion Ștefan, mitropolitul Transilvaniei, reeditat după 350 de ani cu binecuvântarea înalt prea sfințitului Andrei, arhiepiscopul Alba Iuliei, Alba Iulia, 1998
- Palia d'Orăștie 1581-1582*, I (...), préface et Livre de la Genèse publiés avec le texte hongrois de Heltai et une introduction par Mario Roques, Paris, 1925
- PO = *Palia de la Orăștie 1581-1582*, text-facsimile-indice, ediție îngrijită de Viorica Pamfil, București, 1968
- PS.C = *Psaltirea* publicată românește la 1577 de diaconul Coresi, reprodusă cu unu studiu bibliografic și unu glosar comparativu de B. Petriceicu Hasdeu, edițiunea Academiei Române, tomului I, textului, București, 1881 (s-a consultat și utilizat și Coresi, *Psaltirea slavo-română (1577) în comparație cu psaltirile coresiene din 1570 și din 1589*), Text stabilit, Introducere și Indice de Stela Toma, București, 1976)
- PS.H = *Psaltirea Hurmuzaki*, transliterație, prefață și note de C. Ciuchindel, București, 1979
- PS.S = *Psaltirea scheiană comparată cu celelalte Psaltiri din sec. XVI și XVII traduse din slavonește*, edițiune critică de I.-A. Candrea, București, 1916

PS.S B = Bianu, Ion, *Psaltirea Șcheiană*, t. I, *Textul în facsimile și transcriere*, București, 1889

VARL = Varlaam, *Opere*, alcătuire, transcriere a textelor, note și comentarii, glosar și bibliografie de Manole Neagu, Chișinău, 1991 (s-a consultat și Varlaam, *Cazania (1643)*, ediție îngrijită de J. Byck, București, 1965)

VS = Dosoftei, *Viața și petrecerea svinților, Iași, 1682-1686*